

ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

10. Sınıf

DİN KÜLTÜRÜ VE

AHLAK BİLGİSİ

CEVAP ANAHTARI

İÇİNDEKİLER

DKAB.10.3.1. İslam'ın evrensel mesajlarından biri olan tevhit ilkesi hakkında bilgi toplayabilme

2

- a) İslam'da tevhit ilkesi hakkında bilgiye ulaşmak için kullanacağı kaynakları araştırır.
- b) Belirlediği kaynaklardan İslam'da tevhit ilkesi hakkında bilgileri bulur.
- c) İslam'da tevhit ilkesi hakkında elde ettiği bilgileri ayet ve hadisler ışığında doğrular.
- ç) İslam'da tevhit ilkesi hakkında elde ettiği bilgileri kaydeder.

DKAB.10.3.2. İslam'ın adalet ve eşitlik ilkeleri arasındaki ilişkiyi sentezleyebilme

7

- a) İslam'ın adalet ve eşitlik kavramlarını araştırır.
- b) İslam'ın adalet ve eşitlik kavramları arasında ilişki kurar.
- c) İslam'ın adalet ve eşitlik kavramlarını birleştirerek özgün bir bütün oluşturur.

DKAB.10.3.3. İslam ve barış ilişkisini yorumlayabilme

11

- a) İslam ve barış ilişkisini inceler.
- b) İslam ve barış ilişkisini bağlamı içerisinde kendisi için anlamlı hâle getirir.
- c) İslam ve barış ilişkisini nesnel ve doğru bir şekilde ifade eder.

DKAB.10.3.4. Nahl suresi 90, Nisa suresi 58 ve Bakara suresi 208. ayetlerin mesajlarını özetleyebilme

15

- a) Ayetlerde verilen mesajlarla ilgili çözümleme yapar.
- b) Ayetlerde geçen konuları sınıflandırır.
- c) Ayetlerde verilen mesajları açıklar.

HAKİKATİN İZİNDE

Genç arkeolog ve Sena, Mezopotamya'da yaptığı kazılar sırasında zamana direnmiş bir deri parşömen bulur. Parşömenin üzerinde "Göklerin ve Yerin Tek Sahibi Hakkında Tartışmalar" başlığı yer almaktadır. Bu parşömen İslam öncesi dönemdeki tevhit inancıyla ilgili çeşitli iddialar içermektedir.

Sena, parşömendeki iddiaların doğruluğunu araştırmak, ayet merkezli ve eleştirel bir yaklaşımla çalışmaya karar verir. Bu süreçte Sena'nın tek ve en güvenilir ölçütü Kur'an-ı Kerim'dir. Parşömente yer alan her bir iddiayı ilgili Kur'an ayetleriyle karşılaştıran Sena, tevhidin boyutlarını ortaya koyan bir inceleme çalışması hazırlayacaktır.

Sena'nın, parşömendeki iddiaları çürüten veya destekleyen Kur'an ayetlerini bulmasına yardımcı olun. Sena'nın Kur'an ayetlerine göre parşömendeki iddianın "doğru" ya da "yanlış" olması ile ilgili kararını işaretleyiniz.

PARŞÖMENDEKİ ÇEŞİTLİ İDDİALAR	İLGİLİ AYET (KANIT)	SENA'NIN KARARI
1. Gökleri ve yeri yaratan Allah'tır; ancak rızık veren ve hayatı yöneten yeryüzündeki başka güçlerdir.	Zariyat suresi, 58. ayet: "Şüphesiz rızık veren, güç ve kuvvet sahibi olan ancak Allah'tır."	☐ Doğru ☒ Yanlış
2. İbadet ve dua sadece bir olan Allah'a yapılmalı, O'ndan başka kimseden yardım dilenmemelidir.	Fatiha suresi, 5. ayet: "Yalnız sana ibadet ederiz ve yalnız senden yardım dileriz."	☒ Doğru ☐ Yanlış
3. Allah'ın her şeyi bilmesi ve görmesi gibi sıfatları, O'nun seçtiği bazı kutsal varlıklarda da aynen bulunur.	İhlas suresi, 4. ayet: "Hiçbir şey O'na denk değildir."	☐ Doğru ☒ Yanlış
4. Kâinattaki tüm mülk Allah'ındır ve O'nun her işinde hiçbir ortağı veya yardımcısı yoktur.	İsra suresi, 111. ayet: "... Mülkte ortağı olmayan... Allah'a hamdolsun."	☒ Doğru ☐ Yanlış
5. Evrendeki düzeni Allah kurmuştur ama insanların içinden geçenleri ve gizli sırları bilmek için yardımcı ruhlara ihtiyacı vardır.	Mülk suresi, 14. ayet: "Yaratan bilmez mi? O, en gizli şeyleri bilir, (her şeyden) hakkıyla haberdardır."	☐ Doğru ☒ Yanlış

Sena'nın arkeolojik araştırması derinleşir. Sena konuyla ilgili farklı kaynakları incelemeye başlar. Tevhidin tarihteki önemli muhatapları peygamberleri tasdik edici şu bilgilere ulaşır:

Hz. İbrahim, hakikati bulma arayışı içinde tefekkür sürecine girer. Bu arayışta, gece karanlığında görünen bir yıldız fark eder ve "Bu mu Rabbim?" diye düşünür. Ancak yıldız batınca "Ben batanları sevmem" diyerek geçici olanın ilah olamayacağını kavrar. Ardından ayı ve daha sonra güneşi gözlemler. Her birinde aynı sonuca ulaşır: Doğan, batan ve bir düzene tabi olan hiçbir varlık ilah olamaz. Bu tefekkürün sonunda Hz. İbrahim, Enam suresinin 79. ayetinde ifade edildiği üzere sarsılmaz hakikati ilan eder: "Ben hanif olarak yüzümü, gökleri ve yeri yoktan var edene çevirdim. Ben müşriklerden değilim."

Hz. Nuh, kavminin putlara yönelip onlardan yardım beklediğini görmüş; buna karşılık yalnızca Allah'a sığınmış ve kurtuluşun O'ndan geleceğini ilan etmiştir. Nitekim Nuh suresinin 23. ayetinde kavminin birbirlerine, "Sakın ilahlarınızı bırakmayın; Vedd'i, Suvâ'yı, Yagûs'u, Yeûk'ü ve Nesr'i terk etmeyin" diyerek insanları sahte ilahlara bağladıkları bildirilir. Hz. Nuh ise, bu putların hiçbir fayda sağlayamayacağını ifade ederek kavmini uyarmış ve sonunda, inkârda ısrar edenler için Allah'tan adaletle hükmetmesini dilemiştir. (Nuh suresi, 26. ayet)

"Senden önce hiçbir peygamber göndermedik ki ona: 'Benden başka ilah yoktur; bana kulluk edin' diye vahyetmiş olmayalım." (Enbiya suresi, 25. ayet) Bu ayet, tevhidin tüm peygamberlerin ortak ve değişmez mesajı olduğunu açıkça ortaya koyar. Peygamberler farklı zamanlarda ve toplumlara gönderilmiş olsalar da insanları aynı hakikate çağırmışlardır. Söz konusu hakikat, yalnızca Allah'ı ilah kabul etmek ve O'na kulluk etmektir. Tevhit, bu yönüyle peygamberlerin davetinin merkezinde yer alan evrensel bir inanç ilkesidir.

Sena, peygamberlerin mücadelelerini inceleyerek elde ettiği tarihi bulguları ve parşömendeki iddiaları analiz edecektir. Sena'nın analizini yapmasına yardımcı olalım.

3 bilgi yaz

Peygamberlerle ilgili ulaştığı bilgilerden hareketle tevhit inancı ve onların tevhit mücadelesi hakkında öğrendiğiniz veya önemli bulduğunuz üç bilgiyi yazınız.

1

Enbiya suresinin 25. ayetinde de bildirildiği gibi tüm peygamberlerin tarih boyunca insanlığa ulaştırdığı ortak ve değişmez mesajdır.

2

Hız İbrahim örneğinde olduğu gibi yıldız, ay ve güneşin batıp gitmesi, onların yaratıcı olamayacağını, evrendeki düzeni yoktan var eden ve düzenleyen bir ilahın olduğunu akıl yoluyla kavramamızı sağlar.

3

Hız Nuh'un kavmi örneğinde görüldüğü üzere putlara sığınmak bir sapkınlıktır çünkü bu varlıklar insana fayda veya zarar verme gücüne sahip olmayan "aciz" varlıklardır.

2 soru sor

Peygamberlerle ilgili ulaştığı bilgilerden hareketle Hız İbrahim'in tefekkürü veya Hız Nuh'un mücadelesi hakkında merak ettiğiniz iki soruyu yazınız.

1

Hız İbrahim'in söylediği "Hanif" kavramı tam olarak neyi ifade eder?

2

Peygamberlerin tevhit mücadelesinde karşılaştıkları zorluklar günümüz dünyasındaki inanç arayışlarına nasıl ışık tutabilir?

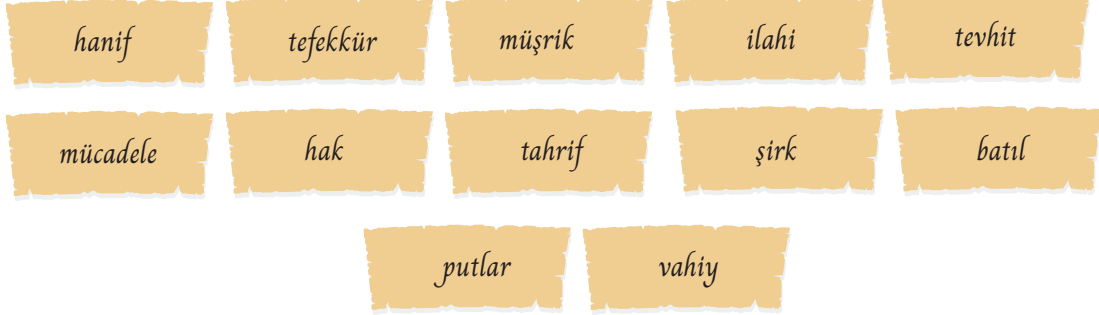
1 paylaş

Peygamberlerle ilgili ulaştığı bilgilerden tevhidin insan hayatındaki önemi hakkındaki bir görüşünüzü paylaşınız.

1

Metinde anlatılan peygamberlerin örnekliğinde tevhit insanın hayatına anlam kazandırır; düşünce, davranış ve değer dünyasında tutarlılık sağlayarak kişinin doğruyu yanlıştan ayırt etmesine rehberlik eder.

Sena, ulaştığı bulgulardan hareketle bir rapor oluşturur. Aşağıdaki doğru anahtar kelimeleri kullanarak raporun eksik kısımlarını tamamlayın.

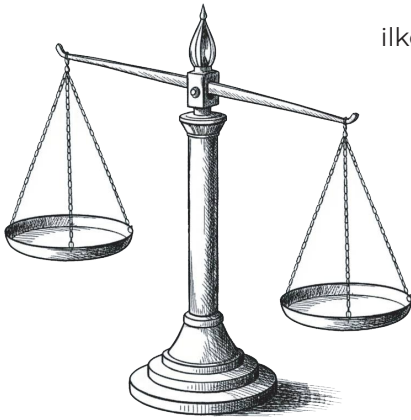

Hz. Âdem'den itibaren bütün peygamberler _____ **tevhit** _____ inancını insanlara duyurmak için büyük bir _____ **mücadele** _____ vermişlerdir. Bu sarsılmaz inancın izlerini bugün hâlâ _____ **ilahi** _____ kaynaklı dinlerin metinlerinde görmek mümkündür. Ancak insanlık tarihi boyunca bazı topluluklar, kendilerine ulaşan ilahi mesajı zamanla _____ **tahrif** _____ ederek aslından saptırmış ve Allah'a _____ **şirk** _____ koşmaya başlamışlardır. Allah ise gönderdiği elçiler aracılığıyla insanların _____ **batıl** _____ inançları terk etmelerini ve dosdoğru olan _____ **hak** _____ dine yönelmelerini istemiştir. Bu sürecin en güçlü örneği parşömenlerdeki kayıtlarda da görüldüğü üzere Hz. İbrahim'dir. O; yıldız, ay ve güneş üzerinden yürüttüğü derin bir _____ **tefekür** _____ süreci sonunda, "batanların" ilah olamayacağını kavramıştır. En'am suresinin 79. ayetinde belirtildiği üzere o, hiçbir zaman Allah'a ortak koşan bir _____ **müşrik** _____ olmamış; her zaman tek Allah'a yönelen, tertemiz inanca sahip bir _____ **hanif** _____ olarak yaşamıştır.

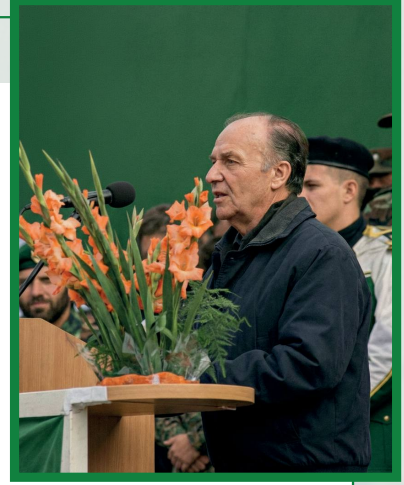
ADALET VE EŞİTLİK

ARASINDAKİ İNCE ÇİZGİ

İslam düşüncesinde adalet ve eşitlik, çoğu zaman birlikte anılan fakat aynı anlamı taşımayan iki temel ilkedir. Eşitlik, insanların hukuk önünde aynı değere sahip olduğunu ifade ederken adalet, her bireye durumuna, hakkına ve sorumluluğuna göre karşılık vermeyi esas alır. Bu nedenle İslam'da adalet, mutlak eşitlikten daha kapsayıcı bir ilke olmanın ötesinde vicdanı harekete geçiren ahlaki bir duruştur. Kur'an-ı Kerim'de adalet; öfke, korku ve çatışmanın hâkim olduğu zor anlarda da titizlikle korunması gereken bir sorumluluk olarak vurgulanır. Maide suresinin, 8. ayetinde "... Bir topluma olan kininiz, sakın sizi adaletsizliğe itmesin. Adil olun; bu, takvaya daha yakındır..." buyrulurken insanın, duyguların baskın olduğu durumlarda bile adalet ilkesine bağlı kalması gerektiğini hatırlatır. Bu durumun yakın tarihteki çarpıcı örneklerinden biri Bosna Savaşı'nda yaşanmıştır. Zulme uğrayan Müslüman Boşnak halktan bazıları, kendilerine yapılanlara aynı şekilde karşılık vermenin "eşitlik" olacağını düşünmüştür. Ancak Aliya İzzetbegoviç, bu anlayışı reddederek şu sözleriyle adaletin ahlaki sınırını net biçimde çizmiştir: "Bizler savaşı öldüğümüz zaman değil, düşmanlarımıza benzediğimiz zaman kaybederiz." Bu söz, İslam'da adaletin, karşı tarafın yaptığını tekrarlamak değil, her koşulda ahlaki ölçüyü kararlılıkla korumak olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak İslam'da adalet ve eşitlik, birbirini tamamlayan fakat birbirine indirgenemeyen iki temel

ilkedir. Eşitlik, adaletin zeminini oluştururken adalet; eşitliği vicdan, ahlak ve ilahi ölçülerle sınırlar. Bu anlayış, her şartta hakkaniyetli, ölçülü ve sorumlu bir duruş sergilemeyi, özellikle öfke ve kriz anlarında vicdanlı olmayı hedefler.

1. **Metinde yer alan “Eşitlik, adaletin zeminini oluştururken, adalet; eşitliği vicdan, ahlak ve ilahi ölçülerle sınırlar.” ifadesi dikkate alındığında, aşağıdaki ilkelerden hangisi bu anlayışı en iyi açıklar?**

- A) Adaletin tecelli etmesi için, haksızlığa uğrayan tarafın suçluya aynı yöntemlerle karşılık verme hakkının bulunması
- B) Hukuki eşitliğin, bireylerin özel durumlarını ve vicdani sorumlulukları göz ardı ederek herkese standart uygulanması
- C) Hukuk önünde aynı olmanın ötesine geçilerek, olayların insani ve manevi bir hassasiyetle değerlendirilmesi
- D) Toplumsal düzenin korunması adına, kriz ve öfke anlarında adalet ilkesinin esnetilebileceği
- E) Adalet ve eşitliğin birbirinden tamamen bağımsız iki kavram olup, birbirlerini etkilemeden uygulanmaları gerektiği

Doğru cevap: C

2. **Aliya İzzetbegoviç’in tavrından hareketle aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılabılır?**

- A) Lider, halkın isteğini esas alarak karar verdiğinde daha adil davranmış olur.
- B) Çoğunluğun aldığı kararlar, liderin halka karşı hesap verebilirliğinin göstergesidir.
- C) Eşitlik, yapılanlara aynı şekilde karşılık verilmesini gerektirir ve bu durum adaleti sağlar.
- D) Savaş şartları, ahlaki ilkelerin uygulanmasını zorlaştırdığı için bazı kuralları geçersiz kılar.
- E) Adaletli bir lider; kararlarını kişisel duygulara değil, ilke ve sorumluluk bilincine dayandırır.

Doğru cevap: E

3. **Aliya İzzetbegoviç’in ahlak anlayışına göre şekillenmiş bir toplumda ortaya çıkabilecek durumları bir örnekle açıklayınız.**

Aliya İzzetbegoviç’in ahlak anlayışına göre şekillenen bir toplum, kendisine zulmedilse bile “düşmana benzememek” ilkesi gereği aynı kötülükle karşılık vermeyi reddeder; örneğin savaşta evleri yakılan bir halk, gücü ele geçirdiğinde intikam hırsıyla karşı tarafın masumlarına saldırmaz, suçluları hukuk ve vicdan çerçevesinde yargılayarak ahlaki üstünlüğünü korur.

4. **Aliya İzzetbegoviç’in “Biz savaşı düşmanlarımıza benzediğimiz zaman kaybederiz.” sözünü, metinde bahsedilen adalet anlayışı çerçevesinde açıklayınız.**

Bu söz, İslam’da adaletin eşitlikten farklı olarak ahlaki bir sınır içerdiğini göstermektedir. Metinde vurgulandığı üzere adalet, karşı tarafın yaptığını aynen tekrarlamak değil; öfke ve kin gibi duyguların baskın olduğu durumlarda bile ilkeli kalmayı gerektirir. Düşmana benzemek, şeklen eşitlik sağlasa da adalet ilkesini zedeler.

5. **Metindeki “Eşitlik adaletin zeminidir, adalet ise eşitliğin vicdanıdır.” ifadesinden yola çıkarak adalet ve eşitlik arasındaki ilkeyi açıklayınız.**

Metne göre eşitlik, herkesin hukuk önünde aynı değere sahip olmasıdır ve bu durum adaletin oluşması için gerekli bir temel sağlar. Adalet ise bu eşitliği tek başına yeterli görmez; vicdan, ahlak ve ilahi ölçülerle değerlendirilerek her bireye durumuna, sorumluluğuna ve hakkına göre davranılmasını sağlar. Böylece adalet, eşitliği tamamlayan daha insani bir anlayış ortaya koyar.

Aliya İzzetbegoviç, adaletin en zor anlarda bile sergilenen bir duruş olduğunu göstermiştir.

Buna göre aşağıdaki durumların adalet ve eşitlik ilkelerinden hangileriyle ilişkili olduğunu (✓) işaretiyle belirleyiniz ve seçiminizin gerekçesini yazınız.

İnsanların hukuk önünde aynı haklara sahip olduğunun kabul edilmesi.	Eşitlik ☒	Adalet ☐	Gerekçe: Eşitlik, herkesin insan olarak aynı değere sahip olduğunu ve kanunlar karşısında aynı noktadan değerlendirildiğini ifade eder.
Maide suresinin 8. ayetindeki “Bir topluma olan kininiz sizi âdil davranmamaya itmesin.” uyarısı.	Eşitlik ☐	Adalet ☒	Gerekçe: Adalet; öfke ve kin gibi duygulara göre değil, adalet ölçüsüne dayalı bir hakkaniyet anlayışına göre tesis edilir.
Aliya İzzetbegoviç’in düşman gibi yaparsak onlardan farkımız kalmaz vurgusu.	Eşitlik ☐	Adalet ☒	Gerekçe: Adaletin, karşı tarafın haksızlığına aynı haksızlıkla karşılık vermeyi değil, her şartta hakkaniyetli ve ahlaki ölçüyü korumayı esas alan bir ilke olduğunu göstermektedir.
Ailede herkesin sorumluluklarının olması ve bu sorumlulukların aile üyelerinin yaşına göre farklılaşması.	Eşitlik ☒	Adalet ☒	Gerekçe: Sorumlulukların yaşa ve kapasiteye göre dağıtılması, kimsenin taşıyamayacağı bir yük altında kalmamasını sağlayarak hakkaniyetli bir adalet tesis eder.
Sınıf başkanlığı seçimlerinde her öğrencinin sadece bir oy hakkının olması.	Eşitlik ☒	Adalet ☐	Gerekçe: Bu mutlak bir eşitliktir. Demokratik katılımı herkesin hakkının aynı hızda olduğunu temsil eder.
Ağır ve tehlikeli bir işte çalışan işçinin, ofis çalışanına göre daha fazla sosyal hakka sahip olması.	Eşitlik ☐	Adalet ☒	Gerekçe: Herkese aynı imkanı vermek emeği zayi edebilir. Adalet, emeğin zorluğuna göre hakkı “yerli yerine” koymaktır.
Deprem anında yardım ekiplerinin herkese değil, enkaz altındaki acil yardıma ihtiyacı olan kişilere öncelik vermesi.	Eşitlik ☐	Adalet ☒	Gerekçe: Herkese aynı anda ulaşmaya çalışmak can kaybını artırır. Adalet, ihtiyacın aciliyetine göre öncelik belirlemektir.

Aşağıda yer alan şemayı metinden hareketle Aliya İzzetbegović'in bakışı çerçevesinde doldurunuz.

1. NE GÖRÜYOR?

Zulme uğrayan bir halkı ve savaş ortamında eşitliğin intikamla karıştırılma tehlikesini görüyor.

.....

.....

.....

2. NE DUYUYOR?

Halkın kendilerine yapılan zulme aynı şekilde karşılık vermek istediklerini duyuyor.

.....

.....

.....

3. NE DÜŞÜNÜYOR?

Adaletin, duygulara göre değil ilkelere göre uygulanması gerektiğini düşünüyor.

.....

.....

.....

4. NE SÖYLÜYOR?

"Bizler savaşı öldüğümüz zaman değil, düşmana benzediğimiz zaman kaybederiz." diyor.

.....

.....

.....

An aerial photograph of the Atatürk Cultural Center in Ankara. The building is a modern, light-colored structure with a large Turkish flag flying in front of it. The plaza in front of the building is paved with light-colored tiles and features several small trees and benches. The building is situated at the base of a large, rocky cliff.

Vildan'ın bu paylaşımı, kısa sürede takipçileri arasında büyük bir yankı uyandırır. Güncenin (blog) yorum kısmında, İslam ve barış ilişkisinin hayata yansımaları üzerine şu dikkat çekici yorumlar gelir:

@yorumcu 1

"Harika bir yazı! Hz. Muhammed'in (sav) 'Müslüman, elinden ve dilinden insanların emin olduğu kimsedir' sözünü hatırlattın. Demek ki barış, önce karşılıklı güvenle başlıyor."

@yorumcu 2

"Fotoğraflar güzel ama barış sadece 'savaş olmaması' demek değil mi?"

@yorumcu 3

"Antakya örneği çok etkileyici. Müslüman kişi zaten çevresine karşı barış ve esenlik veren demek değil midir?"

Vildan'ın bu paylaşımı, takipçileri arasında farklı bakış açıları içeren anlamlı bir tartışma başlatmıştır. Şimdi bu yorumları inceleyerek İslam'ın barış anlayışıyla ne kadar örtüştüğünü çözümleyelim.

@ yorumcu 1'in yorumundaki hadisten yola çıkarak; bir insanın "güvenilir" olması ile "toplumsal barış" arasında nasıl bir bağ vardır?

Toplumsal barışın temel taşı bireysel güvendir. Hadiste belirtilen "elinden ve dilinden emin olunan kişi" profili, başkalarına zarar vermeyen kişidir. Eğer bir toplumda insanlar birbirine karşı korku duymaz ve güven hissederse orada kalıcı bir barış iklimi oluşur. Barış, önce bireyin güven vermesiyle başlar.

@ yorumcu 2'nin "Barış sadece savaş olmamasıdır." fikrine katılıyor musun? İslam'ın barış anlayışı sadece savaş olmama durumunu mu kapsar?

Hayır, katılmıyorum. İslam'ın barış vizyonu; adaletin sağlanması, temel insan haklarının korunması ve insanların huzur ve esenlik içinde yaşamasıdır. Savaşın olmaması barış için ön şarttır ancak yeterli değildir gerçek barış sevgi ve yardımlaşmayla inşa edilir.

@yorumcu 3'ün "Müslüman" kelimesiyle 'barış' arasında kurduğu bağı, İslam'ın temel amaçlarını düşünerek nesnel bir şekilde açıklayabilir misin?

"Müslüman" kelimesi, İslam ile aynı kökten (silm/selam) gelir ve "Allah'a teslim olan, barış ve esenliği seçen kişi" demektir. İslam'ın temel amacı "can, mal, akıl, nesil ve din" emniyetini sağlamaktır. Dolayısıyla Müslüman olan kişi, doğası gereği çevresine barış yayan ve huzuru koruyan kişidir.

Şimdi elde ettiğimiz dijital verileri somut kanıtlara dönüştürelim: İslam'ın barış vizyonunu kavramsal olarak netleştirirken barışa katkı sağlayan mekânların varlığı ve bu mekânların hayatımıza etkisini sistematik olarak tasnif edelim.

1. Kavram

İslam'ın barış anlayışını ifade eden üç anahtar kelime yazınız.

Esenlik, Güven, Teslimiyet

2. Mekânlar

Vildan'ın yazısında barışa örnek gösterdiği mekânları yazınız.

Habib-i Neccar Camii, Aziz Petrus Kilisesi, Musevi Havrası, Ayios Yorgios Kilisesi ve Kuzguncuk Camii

3. Örnek olanlar

İslam'ın barış kavramıyla ilgili duruşunu temsil edecek tutumlar nelerdir?

Başkalarının düşüncelerine saygılı olmak, adaletten sapmamak

4. Örnek olmayanlar

İslam'ın barış mesajıyla çelişen tutumlar nelerdir?

Önyargı, adaletsizlik ve ırkçılık

İslam'da barışın yaşayan bir değer olduğunu gördük. Şimdi, takipçiler arasındaki farklı bakış açılarını sentezleyerek düşünceden eyleme geçelim.

Sence bir toplumda farklı inanç ve kültürlerin barış içinde yaşaması için en temel "altın kuralı" ve gerekçesini yazınız.

Empati, Adalet, Önyargısız Dinleme

Gerekçe: Çünkü empati ve dinleme barışçıl iletişimi başlatır; ancak barışın kalıcı bir toplumsal düzene dönüşmesi, her bireyin kendi inanç ve varlık alanına adaletle saygı duyulduğundan emin olmasıyla (hukukla) mümkündür. Kuzguncuk'ta mabetlerin aynı avluyu paylaşabilmesi, bu hukuki ve ahlaki saygının mekana yansımış bir kanıtıdır.

Şimdi Vildan'ın yerine geç ve günce (blog) yazısını tüm bu tartışmaları özetleyen "nesnel ve doğru" bir cümleyle bitir:

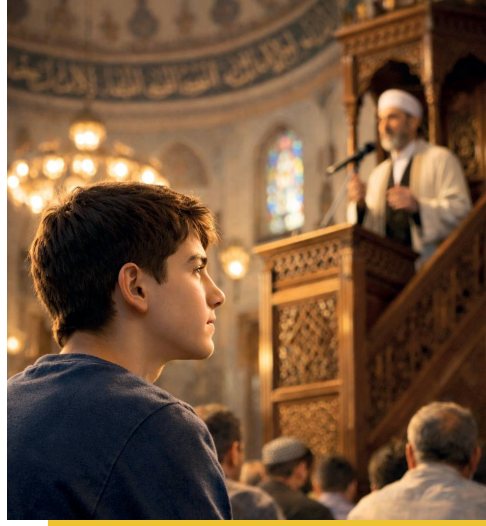
İslam'a göre barış; sadece çatışmanın olmaması değil, farklılıkların bir arada uyumla yaşanabildiği canlı bir düzendir. Antakya ve Kuzguncuk'ta gördüğümüz bu düzen, adaletin var olduğu ve herkesin birbirine güven duyduğu bir huzur ortamıdır.

10. sınıf öğrencisi Enes, cuma namazını kılmak için camiye gider. Camide “Toplumu Ayakta Tutan Değerler” konulu hutbeyi dinlemeye başlar. Hutbedeki ayetler dikkatini çeker.

Toplumu Ayakta Tutan Değerler

"Aziz Müslümanlar!
Allah, Kur'an-ı Kerim'de bizlere huzurlu bir toplumun şifrelerini verir. Nahl suresinin 90. ayetinde "Şüphesiz Allah, adaleti, iyilik yapmayı, yakınlarla yardım etmeyi emreder..." buyurarak toplumsal adaleti ve sosyal yardımlaşmayı barışın ilk kuralı kılar. Peki, bu adalet nasıl sağlanır? Nisa suresinin 58. ayetinde "Allah, size, emanetleri mutlaka ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emrediyor. Doğrusu Allah, bununla size ne güzel öğüt veriyor. ..." Liyakat ve dürüstlük, güven toplumunun temelidir.

Son olarak ey cemaat! Tüm bunlar bizi nereye götürür? Yüce Allah Bakara suresinin 208. ayetinde "Ey iman edenler! Hepiniz topluca barış ve güvenliğe (İslam'a) girin." buyurarak bizi ayrışmaya değil, bütünleşmeye çağırır.

Gazze Kermesi

Enes camiden çıkar çıkmaz okulun bahçesindeki "Gazze Kermesi" alanına gider. Taze yemek kokuları ve sıra bekleyen heyecanlı öğrencilerle dolu, civil civil bir ortam vardır. Enes, kalabalığın içinde yürürken zihninde hutbedeki mesajlar yankılanır. Bir tarafta yoğunluktan dolayı karışan sıraları, diğer tarafta büyük bir özveriyle yardıma koşan arkadaşlarını görünce durur ve gülümseyerek düşünür.

Aşağıda verilen durumları Enes'in bakış açısıyla analiz edelim.

1. Durum

Enes, kermesin en yoğun noktası olan kasada; sosyal ilişkileri güçlü, herkes tarafından sevilen ve ikna kabiliyeti yüksek olan Eymen'in görevlendirildiğini görmüştür. Ancak Eymen, hesap yaparken rakamları karıştırdığında stres yaşamakta ve bu nedenle kasada sıra uzamaktadır.

Soru:

Eymen'e sosyal becerisine uygun bir görev verilmesi, kermesin genel işleyişini nasıl etkileyebileceğini açıklayınız.

Eymen'in daha rahat ve verimli çalışmasını sağlar. Bu durum kasadaki yoğunluğu azaltırken satışların artmasına da katkı sağlar.

2. Durum

Enes kermesin paketleme bölümünde, kurallara göre her pakete 3 adet kurabiye konulması gerekirken Yüstra'nın çok yorulduğunu ve bazı paketlere 4 adet kurabiye koyduğunu görür.

Soru:

Enes bu durumda nasıl davranırsa "Adil" olur? Nasıl davranırsa ihsan sahibi biri gibi davranmış olur?

Her pakete tam olarak belirlenen miktarda, yani 3 adet kurabiye koyulmasını sağladığında adil davranmış olur. Enes'in yorulan arkadaşı Yüstra'ya yardım etmesi, iyilik yapan (ihsan sahibi) biri gibi davrandığını gösterir.

3. Durum

Kermesin en kalabalık saatidir. Masalarda yer bulmak zorlaşmıştır. İki öğrenci grubu aynı masaya aynı anda oturmak ister. Aralarında; "Önce biz geldik!", "Hayır, biz eşyalarımızı koymuştuk!" gibi küçük bir tartışma başlar. Sesler biraz yükselir ve ortam gerilmeye başlar.

Soru:

Enes araya girip; "Arkadaşlar, küçük bir yer kavgası yüzünden birbirimizi kırmaya ve kermesin huzurunu kaçırmaya değer mi? Gelin masayı paylaşalım," dediğinde Bakara 208. ayetteki hangi mesajı uygulamış olur?

Enes, ayetteki topluca barışa girin, toplumsal huzuru kişisel durumların önünde tutun mesajını uygulamış olur.

Kermesin sonunda mutlu bir şekilde eve dönen Enes odasındaki panonun önüne gelir. Gün boyu şahit olduğu olayları, hutbede dinlediği ayetlerin konularına göre sınıflandırarak bir özet hazırlamaya karar verir.

Aşağıdaki tabloda kermesteki uygulamalar verilmiştir. Bu uygulamaların İslam ahlakındaki karşılığı olan kavramları ve bu ilkelerin dayandığı ilgili ayetleri uygun boşluklara yazarak sınıflandırınız.

Kermes Uygulaması	Ahlaki Kavramlar	İlgili Ayet
Kasada zorlanan bir öğrencinin yerine hesaplama becerisi güçlü bir öğrencinin görevlendirilmesi	Liyakat ve Emanet	Nisa suresi, 58. ayet
Paketlere eksik ya da fazla koymadan standart ölçünün korunması	Adalet ve İhsan	Nahl suresi, 90. ayet
Tartışma büyümeden uzlaşma yolunun seçilmesi	Barış	Bakara suresi, 208. ayet

